

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.
Vredništvo in opravištvo sta v Alojznici.

Deški glasovi v službi cerkvene glasbe.

(Dalje.)

Taki zgledi rimskih papežev uplivali so polagoma tudi na druge dežele, v katerih se je keršanstvo čim dalje bolj uterjevalo, da so jele utemeljevati pevske šole — toda le z rimsko pripomočjo. Iz rimskih pevskih šol so izšle ali neposredno ali vsaj posredno vse druge ednake šole na zapadu; učenci te (rimске) šole so se razkropili po vsem znanem svetu. Tako je posnemala Rim Irska pod Patricijem; Angleška pod Alfredom velikim; zlasti pa Francija pod Karolom velikim, ki je vstanovil „schola Palatina“, v kateri so se učenci (zvani cantores palatini) z vso skerbnostjo v glasbi podučevali. Alkuin nam je to pevsko šolo celo v pesni opisal, v kateri omeni učitelja v petji Sulpicija. — Avrelijan spričuje, da so se za njega pevci visoko v čisljih imeli; da se je na petje mnogo truda in skerbi obračalo, da se je sploh služba božja jako veličastno in sijajno veršila, in da so se za cerkvene pevce po zgledu rimskem posebne šole utemeljevale. Sicer je šlo to le počasi — pripoveduje Joannes Diaconus — ker so inostranka gerla nežne gregorijanske melodije le s težavo in po dolgotrajnih vajah čisto in nepokvarjeno posnemati zamogla — a šlo je vendar-le. V to sverho pa je moral Rim vedno novih učiteljev pošiljati v razne dežele, predno se je kaj pravega doseglo. Pri tacih okolišajih je vnetost Karolova za cerkveno petje dobri stvari veliko koristila. Kako visoko je ta petje cenil, pripoveduje njegov životopisec. Često je obiskal pevsko šolo v osebi ter pomagal celo učeniku podučevati učence. Na mnogih krajih svojega prostranega kraljestva je ustanovil pevske šole in k temu tudi škofe spodbujal. Ko je izvedel, da se v raznih krajih njegovega kraljestva gregorijansko petje različno poje, hotel je temu takoj v okom priti s tem, da se je obernal v Rim, dom pravega cerkvenega petja, češ da se ne spodobi, da bi ljudstva, katera edini vez odne vere keršanske, razdruževalo neednako petje cerkveno.

Iz med šol, ki so se bile z leti ustanovile in so bile v pevski poduk na posebni način uravnane, dospele so do posebne imenitnosti šole v Fontenellu, Hirsfeldu, Korveju, Šent Emeranu, Primu, Ratisboni, Mogunciji, Trier-u, Fuldi pod Rabanom Mavrom, ki je bil ne le v drugih znanostih, ampak tudi v glasbi jako odličan ter za njo tako navdušen, da jo je z najkrajšnejšimi in koristnišimi vednostmi v edno in isto versto stavil. Omeniti se mora tudi šola

v Pompozi, na kateri je okoli 1102 do — 37 Gvido Areški deloval. V Lijonu je imel škof Leidard za Karola velikega slovečo pevsko šolo. Ravno tako so bile šole v Parizu, v Kambré, Tulu, Dijonu, Mecu, Orleanu; da molčimo o brezštevilnih šolah pri stolnicah ter v samostanih (n. pr. v Kluniju, kjer je bil Odo sloveč koralist). — Najbolj sloveča pa je bila brez dvombe šola v Šent-Gallenu, ki se je bila iz Rima ustanovila in iz katere je bilo izšlo v primerno kratkem času premnogo v glasbi odličnih mož. Tukaj se je pričenshi z Romanom, ki je s tovarišem svojim Petrom poslan iz Rima, v Šent-Gallenu bolan ostati moral, ko se je poslednji podal v Mec in ondukaj osnoval pevsko šolo, petje z vso skerbno in marljivostjo gojilo. Treba tukaj le imenovati imena: Romanus, Marcellus Irski, Radpert, Notker Balbulus in njegove učence: Tutilo, Notker Labeo, več Ekehardov, Herman Kontraktus (pozneje delujoč v Rajhenavu), Vipo, sloveč po svoji velikonočni sekvenci: „Victimae paschali laudes“, da razvidimo, na kako visoko stopnjo razvoja je bilo dospelo v Šent-Gallenu petje cerkveno. — Tukaj se je tudi deško petje raznoterno upotrebjevalo. Dečki, ki so se že zgodaj sveti službi posvetili ter privadili na duhovsko obleko in samostanski red, podučevali so se v psalmodiji in glasbi sploh ter se porabljevali pri cerkvenem petju. Dečki pa neso peli le zjedna z moškimi, marveč tudi sami ali drugi za drugimi. Tako so peli dečki o naj večjih praznicah „trope“, t. j. vmesne stavke ali reke odnašajoče se na praznik, moški zbor pa same liturgične oddelke. Tudi pri sekvencah so se dečki upotrebjevali. Že v sekvencah za Notkerja Balbula se nahajajo sledi, da so se verstili glasovi deški z moškimi. Tako je rečeno pri sekvenci na soboto pred septuagesimo: „Nu, tovariši, pojte veselo Alleluja! In vi, dečki, odgovarjajte v enomer Alleluja! Zdajci zapojte vsi skup Alleluja!“ To soboto, kakor znano, utihne alleluja do večernic na veliko soboto. Tako se je pela tudi v obliki dvogovora zložena sekvenca: „Surgit Christus cum trophaeo“ zdaj od deškega zdaj od skupnega pevskega zbora ter se skončevala z Vipo-vo: „Victimae paschali laudes“.

Zlasti se je uporabljal deški zbor pri pogostnih procesijah in obhodih, kjer se je deško nežno petje pod milim nebom prav posebno dražestno in milo čulo. Tako so peli dečki tudi o nedeljskih obhodih okoli samostana litanije, moški pa so odgovarjali.

Zato so pa bili verli dečki pevci tudi vsako leto lepo obdarovani in počasteni z jako spodbudnim in ginljivim otroškim praznikom, kateri se je na nedolžnih otročičev dan od 10. stoletja naprej ne le v Št. Gallenu, marveč tudi na mnogih drugih stolnih in samostanskih šolah praznoval. To je bil za pevske dečke prav posebno dan veselja in časti. „Ta dan — pripoveduje Šubiger o tem svetku pevske šole Št. Gallenske — se je postavil naj blagoravnejši in marljivejši deček za načelnika deškemu zboru ter prejel v roko v znamenje svojega dostojanstva palčico, podobno opatovi palici. Imel je pravico iz med svojih tovarišev izvoliti si dva asistenta, ki sta se kapelana imenovala. Vse petje pri službi božji so ta dan izključno opravljali dečki. Sodelovali so pri urnicah, peli pri veliki maši. Popoludne je bil slovesen sprevod sè slovesno postajo in blagoslovom, dokler se ni pri družih večernicah pri besedah pesni magnificat: „Deposuit potentes de sede . . . načelniku

pevskih dečkov palica, znamenje njegove, resda kratke časti in gospostva zopet odvezla, in s tem se je lepi praznik končal“. Ta dan se je sploh vse mogoče storilo, zvikšati pevskim dečkom radost in veselje. Že samo to nam kaže in spričuje dovolj, kako se je v tej šoli deško petje čislalo in gojilo, pa tudi, kaj je deški zbor zamogel in kako lepó so vedeli ljubav do sv. petja v srcih dečkov vzbuditi, ohraniti in povikšati. Pač lepi časi, o katerih se je umetnost tako gojila!

Ne mislimo pa, da se je v tem odlikovala samo šola Št. Gallenska. Ne, zgorej omenjene šole so nam žive priče, da se je deško petje negovalo tudi podrugodi, in tako je bilo skozi celi srednji vek. V načertu srednjeveških šol, ki se je cepil v trivium (gramatika, retorika in dialektika) in quadrivium (aritmetika, geometrija, muzika in astronomia), imela je tudi glasba svoje posebno mesto. Glasbine borbe (poskusbe) neso v tadanjem času bile nič ne navadnega. In vse to v toliko razvpitem-temnem?! srednjem veku.

(Dalje prihodnjič.)

Galin - Paris - Chev -ova metoda p ti po številkah.

(Konec.)

Vrednost teh raznih znamenj pa nikakor ni določen, marveč se menjuje po raznoterosti takta. Nota velja za dva mahljeja pri $\frac{3}{8}$ taktu, za en mahljej pri $\frac{3}{4}$, za pol mahljeja pri $\frac{3}{2}$, za četert pri $\frac{3}{1}$ taktu. Enaka je s pavzami. Dolgotrajne vaje treba, dokler učenec vrednost raznih teh znamenj in sicer v $\frac{3}{1}$, $\frac{3}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$ taktu z gotovostjo spozna in prav zverši. Po Chev -ovi sistemi se dajo vsi načini takta moderne notine sisteme v tri prevesti: v $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{4}$ in $\frac{4}{4}$ takt. Namesto $\frac{2}{1}$, $\frac{2}{2}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{6}{2}$, $\frac{6}{4}$, $\frac{6}{8}$ takta stoji zmiraj $\frac{2}{4}$ takt; za $\frac{3}{1}$, $\frac{3}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{9}{2}$, $\frac{9}{4}$, $\frac{9}{8}$ ima Chev  tridelen, za $\frac{4}{1}$, $\frac{4}{2}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{12}{2}$, $\frac{12}{4}$, $\frac{12}{8}$  vet rodelen takt. — Ako bi hotel kdo ugovarjati, da je vendar bistven razloček med posameznimi načini takta, iz katerih številkarji enega nared ; da se n. pr. $\frac{3}{2}$ takt veliko širje jemati mora, nego $\frac{3}{8}$ ali $\frac{3}{4}$ takt: potem ga opomnim koralne pisave in starih znamenj menzuralne glasbe. V koralu se nahajajo zmiraj in povsod le 3 enake verste not, dasi tudi je predavanje jako različno. Saj mašnik tudi more ob velikih praznikih prefacijo (in tono solemni) veliko širje, počasneje in slovesniše p ti, kakor navadne dni (in tono feriali), akoravno obakrat ista versta not, ter enaki način not stoji. Kdor ima čut za pravo predavanje, temu zadostuje ena versta not; komur pa pravega  uta manjka, temu bi tudi „funtne note“ nič ne pomagale, in ako bi se tudi še 100 novih znamenj iznašlo, t. j. toliko, kolikor je raznih tempov in plemen predavanja.  e so „stari“ s  svojimi stalnimi plemeni takta, cel  brez zapisanega tempa svoje pesni pravilno peli, bodo to zamogli tudi številkarji, katerim se po navadi tempo z „Allegro“, „Largo“ . . . zaznamova, ali celó s  številkami po metronomu določi. — Chev -ova številkarska pisava shvatanje in razumevanje rythmike s t m zeló polajša, ker se a) vsak mahljej sam za-se kaže in natanjko razlo i. Za vsako  erto stoji namreč številka (pika, ničla) ali skupina znamenj, katera so z zgoraj stoječo  erto zvezana in veljajo zmiraj skupaj za en mahljej; b) ker se le 3 načini takta

rabijo in namesto raznih not in pavz (ki si gledé relativnega terpeža v svoji vrednosti enaki ne ostanejo), taka znamja rabijo, katera so vedno iste vrednosti. Ko številkarji naslednje theme

$$1 = F. \\ || 5 \overline{.6} \overline{54} | 3 . 2 | \overline{54} \overline{32} 1 0 | 3 \overline{.2} 1 2 | \overline{03} \overline{45} 6 ||$$

nikdar z drugačnimi znamnji ne pišejo, je mogoče, da pevec po notah vse to peti more:

ali

ali

ali

c) Posebno nazorno je vpodabljanje sinkop v številkarški pisavi

= 5 | . 5 . 5 | ... 5 | . . 0 0 ||

Geissler imenuje zaznamovanje takta po Chev -ovi metodi „preumetno delo prostote in jasnosti“ (Meisterst ck von Einfachheit und Klarheit), čigar zakon naj bi se tudi za instrumentalno notino pisavo vporabil.

Kdor hoče Chev -ovo metodo praktično poskusiti in se bolj natanko v njej podučiti, mu nasvetujemo sledeča dela: 1) Singschule von Fr. Stahl, I. in II. zvezek, po 80 vinarjev. 2) Sing bungen u. Lieder f r kleine Kinder, od istega pisatelja, veljajo 25 vin. 3) Blätter zur Verbreitung der Chev -schen Gesangslehre, od istega, veljajo po 1 marko 20 vin. 4) Kirchenges nge in Ziffern, herausgegeben von Dr. Tratter, Pr fekt in Lautrach (Baiern) — 34 snopičev, vsak po 15 vin. Vse te knjige se dobivajo pri Jos. Stahl-u, knjigarji v Arnsberg-u (Westfalen). 5) Cantate von P. Mohr. Zifferausgabe, velja 50 vin. in se dobiva pri Fr. Pustet-u v Ratisboni.

„Scuola Gregoriana“ pri svetem Očetu. *Prigovor*

Večkrat je  e „Cerkveni glasbenik“ v svojih predalih opozoril na mladi zavod, ki se sredi katoličanstva, v staroslavnem Rimu, bori za pravo cerkveno petje in glasbo na gregorijansko šolo ali „scuola Gregoriana“. Gotovo bo tedaj  c. gg. bralcem Glasbenikovim zanimljivo slišati, da 15. sušca je  vrsti pevski kor gregorijanske šole imel čast, da je smel peti pred sv. Očetom. Davnaj  e in večkrat so namreč sv. Oče Leon XIII. izrazili željo, naj bi šola enkrat v pri o Njih pela. Ko je pa pred kratkem pred Njimi bil nekdo, da se Jim je v imenu šole ustmeno zahvalil za dar, ki so ji ga pokloniti blagovolili, so sv. Oče pričujočega najvišjega kamornika vprašali: „In kedaj bomo

enkrat slišali petje te šole?" Nato se Jim odgovori, da je mogoče, kedarkoli, naj le Njihova Svetost zapovedo. In določili so torek, 15. sušca, ob 5. uri popoldne, ko se namreč sv. Oče vernejo s sprehoda po vatikanskih vertih. Šola se je ta dan sobrala malo pred določenim časom, spremljali so jo tudi mnogi prebivalci Anime, med njimi je bilo tudi nekaj nemških romarjev, ki so se napotili v Jeruzalem. Ob 5. uri 30 minut so bili vsi peljani v sobano, kjer so sv. Oče že čakali s kardinaloma Howard in Ledochowski. Na željo sv. Očeta je najprvo Msgr. Jänig, rektor Anime, prav natančno poročal o celem zavodu; sv. Oče so vprašali za vsako najmanjšo ko največjo reč. Poklicali so potem vodja zavoda Dr. Müller-ja, da bi tudi od njega kaj več zvedili. Ko so pa slišali, da je prišel ž njimi tudi nek učitelj onih šol, katere gojenci obiskujejo, so tudi njega poklicali pred se, in veseli so bili slišati, kako da je zadovoljen z napredovanjem gojencev. Potem so sv. Oče vprašali za program, katerega so Jim spisanega podali. Prebrali so ga prav resno in vsega; potem so določili zadnjo tam zapisano točko za začetek, namreč: „Ave Maria“, četveroglasno za mešani kor od Wittta. Kako da je sv. Očetu dopadla, se Jim je kar videlo na obrazu, in so po končani pesni tudi povedali. Po želji sv. Očeta sledila je potem „O bone Jesu“, od Palestrine četeroglasno vbrana za zgornje glasove. To so peli le dečki, ki so gojenci šole, in sicer še krasnejši, kakor je bila prejšna. Potem je sledil koralni „Introitus“ zadnje nedelje; peli so ga zopet le dečki prav čversto. Prav posebno je še ta bil sv. Očetu všeč. Za sklep je bila Gloria iz „Missa brevis“ Palestrinova, ki, dasi se še niso pokazale vse lepote, kakor pri koru, ki se že uri leta in leta, je vendar napravila na vse pričujoče sprelep vtis. Sv. Oče so bili s petjem močno zadovoljni in so rekli, da niso pričakovali, da že v tako kratkem času bi zamogla šola kaj tako izverstnega izveršiti. Kardinal Howard je opazil, da je čudno, kako da ta starodavna od papeža Gregorija vpeljana vstanovitev deških šol za petje se je v protestantski Angliji ohranila, in da še tam veliko deluje, med tem ko so jo katoličani opustili in se je še le zdaj zopet poprijemajo. Vse pričujoče so potem sv. Oče pustili k poljubu nog, najprej pevske dečke, potem odrašene pevce in slednjič vse druge. Dečke so vsakega posebej vprašali po rojstnem kraji, ter to sploh prav priserčno ž njimi občevali. Med pevci bilo je tudi šest irskih avgustinskih klerikov od St. Marije v Posteruli. — Dalje časa so sv. Oče govorili tudi z Jeruzalemskimi romarji, — slednjič pa so vsem skupaj dali blagoslov. Ko so odhajali rekli so še: „Dal bom vodji in gojencem prinesiti svetine, zaslužili so si jih“. Preteklo je skoraj 5 četert ure ko so sv. Oče zopet odšli. Vodji so sv. Oče odločili zlato in sreberno, pevcem vsakemu sreberno svetino. Tako priserčen sprejem pri sv. Očetu je pač le mogoče doživeti v družbi otrok. Z blagoslovom sv. Očeta poterjena bo Gregorijanska šola tem krepkeje delala, tem verleje napredovala po poti spopolnjenja, katero ima prehoditi; ali toliko pa smelo pač moramo reči, da nihče ne more na se vzeti odgovornosti pred Bogom in pred svetom, ki bi tak nadepolni zavod hotel razrušiti. Naj mu Bog nakloni prijateljev in podpornikov obilo!

D o p i s i.

— **Iz Šent-Vida nad Ljubljano.** — Naj mi čislani dopisnik „Izpod goré“ v zadnji številki „Cerkvenega glasbenika“ dovoli, da mu posežem nekoliko v besedo, in sicer le o tem, kar se tiče „Cerkvenega glasbenika“, v drugo se ne spuščam, zlasti ne bom priterjeval in tudi ne nasprotoval, da se ustanovi nekaki „Referenten-Collegium“, kajti kakor bi bilo želeti, da se ustanovi taki zbor, kateri bi presojal škofijstvu v poterjenje predložene cerkvene skladbe, tako moramo nasprotno priznati, kako revni in vbogi smo še, kar se tiče temeljite znanosti o glasbi! Kako bom sodil skladbo mojega soseda, ako sam ne znam dveh ali treh akordov za verstjo praviloma postaviti? — Poterpimo, učimo se, in vsi skupaj kar nas je, predlagajmo za zdaj še vsa naša dela le „enemu“ referentu in hvaležni mu bodimo, da se hoče z nami pokoriti, sčasoma zna že še eden ali drugi „referent“ se roditi iz naše srede. —

Tedaj priloge „Cerkv. glasb.“ so Vam pretežke; dobro, ne zagovarjam, pa ne večinoma; se vé da ne smemo čakati na najslabše kore, kateri nič ne delajo in kateri bi pustili „Cerkveni glasbenik“ v tesnem zavitku se prašiti, ako bi donasal v prilogah tudi take „Drehorgel-melodije“, kakor je naša „Za Bogom častimo“. Mleka hočete; morebiti še celo culjico z piškoti, kaj? To kazí želodec; saj že kadimo cigare, zakaj bi kaj boljega ne mogli prenašati kakor je glistavo mleko? In, ali nimamo mleka dovolj? Da ne užalim enega ali družega, rečem le ob kratkem: ali ni po večini vse, kar je doslej pri nas na cerkveno-glasbenem polji beli dan zagledalo, le še prav „vodeno“ mleko? Kam pa bomo prišli ako bode še „Cerkveni glasbenik“ našo lenobo čehljal. On donaša prav čez mero zadosti lahkih kompozicij, akoravno bi vsaj jaz menil, da je Glasbenik poklican, da le uzorne in duhovite skladbe donša, katere tirjajo, da se organisti in pevovodji tudi kaj učé. Marsikdo bi se lahko kaj učil in verlo napredoval o muzikalnem znanji, da pa lažje lenobo bi se pa izgovarja na menj nadarjene kolege, češ, ako bodo le-ti preskerbljeni prav obilno z lahkimi, cerkveno-poterjenimi skladbami, potem tudi od mene ne bodo tirjali Bog si ga vedi kaj. —

Le kaj plitvega, poveršnega ali celo otročjega si nikar ne želimo, ampak vsak po svoji moči hrepenimo po višjem, boljšem in uzornejšem, česar pa med navadno počestno robo ne bomo našli. — Bo že šlo. Treba je se vé da veliko požertvovalnosti, vstrajnosti in poterpežljivosti in čez vse največ pa marljivosti in temeljitega učenja. Ako se z resno voljo ne bomo poprijeli učenja, bo ves naš trud zastonj, tudi napredovali ne bomo. M. T.

(Vredništvo prilog vse rado porabi, kar dobi; žalibog, da gradiva dohaja pičlo število, in še to se mora večidel mnogo popravljati, preden gre v tisk.

K d e j a n s k e m u napredku nam list tudi z najboljšimi prilogami sam zase nikdar ne bode pomagal: delati je treba, t. j. podučujte mladino v petji. Zakaj bi ne napredovali povsod? „Si potuerunt hi et hae, cur non tu, Augustine?“ Na ljubljanskih srednjih šolah se n. pr. naučé dečki v 3 mesecih že 2-, 3- in 4glasno peti, dasi tudi imajo le po 1 ali 2 uri poduka na teden. Proč tedaj s komoditétu, urno na delo! — in kmalu bode vsih pritožeb konec.)

— **Šenčur pri Kranji, 22. marca.** — Pošljem Vam poročilo o naši pevski šoli, ki se je pričela z novim letom 1880. Podučuje se po A. Förster-jevi „Pevski šoli“ in po Renner-jevih tabelah. Redne skušnje imamo ob nedeljah in praznikih od 3. — 5. popoldne, ob sopraznikih od 10. — 12. dopoldne. Število pevcev in pevk je sedaj 10, ki se razverstijo naslednje: 2 soprana, 2 alta, 3 tenorji, 3 basi. V začetku je bila res prava težava, nikamor nismo mogli naprej; zdaj pa, ko imamo že precej terdno podlago in večidel vsi sami note iz partitur prepisujejo, nam gre od rok, da je veselje. Pohvaliti moram tudi stariše, ki radi puščajo otroke k poduku, nekoliko zato, ker vedo, da niso v slabi tovaršiji, nekoliko pa tudi zato, ker spoznavajo ljudje čedalje bolj lepoto pravega cerkvenega petja.

Sledi zapisnik cerkvenih skladb, ki smo jih ali že peli, ali imamo pripravljene za petje: P. Raym. Hekking Ord. Praed.: „Missa prima et secunda“. „Ave Maria“

(oboje pro 1 voce comit. org.). J. B. Molitor: „Missa in hon. s. Angelorum Custodum“ in „Missa in hon. s. Fidelis a Sigmar.“ J. Mohr: „Tantum ergo“ (2glasno iz „Drangelbe-
gleitung zum Cantate“ št. 36.). J. Mohr: „Pozdravljena Kraljica mi“ (dvoglasno, ravno
tam št. 53.). „Marijo veselo ljubiti želim“ (dvoglasno, ravno tam št. 48.). „Pred Bogom“
(enoglasno, ravno tam št. 92.). C. Ett: „Tantum ergo“ (iz „Cantiones sacrae“ št. 8.).
„Te Joseph celebrent“ (Glasbenik II. letnik 2. priloga). Bernhard Mettenleiter:
„Adoro te devote“, Tantum ergo v As in Pred Bogom v H. (Vse tri skladbe se nahajajo
v njegovi knjigi „Harmoniumspiel“). M. Haller: „Tantum ergo“ (Laudes eucharisticae
št. 3.). Eugen Frey: „Adoro te devote“ (Glasbenik I. 7.). J. B. Benz: „O via, vita,
veritas“ (Cantiones sacrae). C. Jaspers: „Vera, upanje in ljubezen do presv. Serca Jezu-
sovega. F. Litterscheid: „Tantum ergo“ (12. priloga k Witt-ovim „Flieg. Blätter 1880).
A. Foerster: „Ecce sacerdos magnus“ (op. XII št. 1.). „Oče večni“ (op. XIV št. 4.).
„O angelci hitite“ (op. XIV št. 2.). „Daj mi Jezus“ (Iz knjige: 25 cerkv. pesmi, harmoniz.)
„Častimo te“ (harmoniz.). P. A. Hribar: „K Tebi, k Tebi“ (Glasb. I. letnik 3. priloga).
„Pred Bogom“ (op. IV. št. 5. in 9.). P. H. Sattner: „Oče večni“ (Cerkvene pesmi št. 1.).
„Kot po merzli studenci“ (op. II.). Gregor Rihar: „O Jezus, o sladak spomin“ —
„Kristijani postni čas“ — „Večnega Gospod Boga“. — D. Fajgelj: „Bog pred Tvojm
veličastvom“ (op. IV.). Iv. Zupan: „Marija moja misel“ (Glasb. III. letnik 5. priloga).
L. Spohr: „Terpljenje Jezusovo“ (Glasb. II. 2.). Koral: „Laudate Dominum omnes
gentes“ tonus quintus (harm. A. Foerster). „Responsoria ad missam“ (harm. A. Foerster).
„Veni s. Spiritus“ (Vesp. Romanum, harm. J. Mohr). „Graduale romanum“ še počiva, pride
pa gotovo še letos na versto. Z Bogom! —

— Iz Ljubljane dné 22. marcija.* — — — — —

Dolgo časa so me že persti desne roke serbeli, da bi nekoliko verstic spisal o tem čudnim
ravnani. Luč, katera je postavljena na svečnik — in to je stolnica — naj tudi sveti brez
otrinkov celej škofiji. Tolikokrat se je že povdarjala določba, da se mora pri slovesni
maši na koru vse peti v liturgiškem jeziku. Slovesna maša pa ostane slovesna, naj se
služi ob šestih ali ob desetih. In vendar dela g. stolni kapelnik tū razloček. Že nekaj
časa sem se poje v stolnici ob velicih praznikih zjutraj graduale in offertorium v neliturgi-
škem jeziku. Nadejal sem se, da se bode ta napaka popravila vsled I. točke razglasa
visokočast. knezoškofijstva, ki je bil natisnjen v 12. št. uradnega „Diözesanblatt-a“, in ima
toraj postavno moč za celo škofijo, toraj tudi, in sicer v prvi verstvi, za stolnico, katera
ima biti izgled vsem drugim cerkvam. Toda zmotil sem se. V praznik sv. Jožefa, 19. mar-
cija, pela sta se graduale in offertorium, kakor pred razglasom, pri jutranji slovesni maši
zopet v neliturgiškem jeziku. Kako pač to? — Razglas visokočast. knezoškofijstva odloč-
no pravi: „Čisto nedvomljivo je, da določila sv. Rimskega odbora za obrede (S. R. C.) o
liturgiškem petji pri sv. maši in pri „Divinum Officium“, kakor vse rubrike v „Mis-
salu“ in „Breviarium Romanum“ za ljubljansko škofijo imajo polno veljavo. Zato naj se
v tem smislu izolikujejo izurjeni pevski kori pri farnih cerkvah. In če razglas nadaljuje:
„Dokler se pa ta cilj, katerega doseči si mora vsak župnik prizadevati, ne more doseči
in ni drugač in zamore se toraj terpeti, da dosedanji cerkveni pevci pojejo tudi pesni
v domačem jeziku pri slovesnih ali petih mašah“ — to nikakor ne more veljati za ljub-
ljansko stolnico, ker ima ona dobro izurjene pevce, ki znajo peti razna gradualia in offer-
toria. Ali mar ne? Saj isti pevci pojo tudi ob desetih in tadaj pravilno. Čemu toraj
ta razloček? G. kapelnikova dolžnost je, ravnati se po tem, kar S. R. C. in visokočast.
knezoškofijstvo jasno zahtevata in odslej kreniti na pravo pot, da mu ne bodo veljale be-
sede: „Si cantas, ut placeas populo magis quam Deo, et ab aliis laudem quaeris, vocem
tuam vendis“. — — — — —

*) Oprostite, da smo Vaš dopis okrajšali. Vzrokov imamo več zato, zlasti „ljubi
mir“ — ubi non est pax — in slabe želodčke, ki žele „mleka“ in ne prenašajo težkih
cmokov. Spišite ga, ako Vam drago, v nemškem jeziku, in pošljite ga vredništvu „Am-
brosius-Blatt-a“ na Dunaj, ali pa Dr. Witt-u. Vredništvo.

Naše priloge.

Znani nam razglas visokočastitega knezoškofijstva zahteva vsako nedeljo pred farno mašo kropilo z blagoslovljeno vodo (Aspersio aquae benedictae). Namesto antifone „Asperges“ se peje o velikonočnem času antifona „Vidi aquam“. — To antifono „Vidi aquam“ je naš list prinesel že lansko leto pod št. 9., žl. Dr. Witt. Ker bi pa utegnila biti marsikomu pretežka in ker koral stoji v prvi versti, podamo „Vidi aquam“ danes koralno s spremljevanjem orgelj.

Le nekega določila S. R. C. naj še opomnimo. Na vprašanje iz Ravene: Dub. V.: An rubrica Missalis pro aspersione aquae benedictae in Dominicis facienda, sit praeceptiva vel directiva tantum, quoad repetitionem antiphonae „Asperges me“ vel „Vidi aquam?“ Dub. VI. Et quatenus sit praeceptiva, quaeritur an repeti etiam debeat a cantoribus in choro, vel sufficiat ut Sacerdos submisse repetat una cum ministris? — je odgovorila S. R. C.: „Antiphonam a celebrante et a cantoribus esse repetendam“, t. j. antifono morajo celebrant in pevci ponoviti.

Foerster

Razne reči.

Naš rojak, preč. g. Janez Tori, župnik pri sv. Petru v Minnesoti piše svojemu prijatelju v Ljubljano, da se tudi ondi, kakor sploh v Ameriki, cecilijanstvo čedalje lepše razvija. G. Tori se je že kot gojenec v alojznici orgljanja pridno učil in to mu zdaj veliko koristi; podučuje namreč sam svoj kor v cerkv. petji. Kajti, kakor pravi, cerkveno izsolanih orgljavcev tam manjka, škofje pa želé, da se cerkv. glasba le v smislu sv. Cerkve gojí. Pevski zbor katol. cerkve pri sv. Petru peje zato vse popolnem cerkveno. — Toraj nov dokaz, da se že dá kaj dobrega narediti, da le ne manjka dobre volje in truda. In zato priporočamo č. g. Tori-ja vsem čč. duhovnikom in orgljavcem v posnemanje.

— Svèt gledé petja in liturgije med velikim tednom. Znano je, da se pri nobenih družih liturgiškíh funkcijah toliko napak ne stori, kakor veliki teden. Ker to petje in ti obredi samo enkrat v letu na versto pridejo, uide marsikomu to, na kar bi moral posebno gledati. Toraj svetujemo dvoje: 1) Naj se pesni in liturg. določbe nekoliko prej pregledajo in naj se ne odlašá to do zadnjega trenutka; kajti na zadnje pride človek s časom v zadrego in ne utegne si kar na mah svojih dvomov razvozlati. Toda ne samo pregledovati moramo pesni in obrede; tudi vaditi se jih je treba. 2) Svetujemo, naj bi vsak duhovnik in pevec veliki teden vse napake koj zapisal, ki jih je pri sebi ali pri družih zapazil, da more te opazke prihodnje leto zopet prebrati. Zgodi se namreč rado, da človek, ki je kaj napak storil, drugo leto isto napako ponovi, ker je med tem nanjo pozabil. Tako n. p. se veliki petek na „Orate fratres“ večji del odgovarja, ker župnik leto za letom pozabi ministrante podučiti, da naj ne odgovarjajo.

Gjuzda

Oglasnik.

Pri Pustetu v Ratisboni je nedavno v novi izdaji ter po prav nizki ceni 3 mark prišel na svitlo **Graduale Romanum**. — Ta nova izdaja se loči od prejšnjih razun po nizki ceni tudi po tem, da se ogiblje spreminjave ključa v eni in isti pesni, da sta razun tonus-a in modus-a tudi dominanta in finale zaznamovana in da že oblika nót akcent besede naznanja. Tudi se pesni ne citirajo, ampak povsod so popolnem natisnjene; enako tudi Alleluja.

Pridana je listu 4. števil. priloge.

Odgovorni vrednik lista Janez Gjuzda. — Odgovorni vrednik muzik. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.